

P E R U V I A .

PARS Americae Meridionalis ab Hispanis diuiditur in quinque regiones; quae sunt Castella aurea, vt vocant; Popai-
num; Peruuia; Chila; & Brasilia. Peruuiam olim latius se extendisse ante Hispanorum in eam aduentum, quum sub
Ingarum imperio esset, scribunt Giraua & alij quidam. Nunc eam inter Quito, qua Boream aspicit, & Plata, siue Villa
Argentea, à parte Meridionali, constringunt. Nomen accepisse scribunt à flumine & portu Peru dicto. Hanc hodie diui-
dunt in tres partes, secundum regionis situm, in Sierras, Andes, & planitiem. Planam vocant maritimam partem: Sierras
montanam: & Andes quae est ultra montes, versus Orientem.

Primaria huius regionis Peruuiae vrbs est Lima, siue Regum, vbi regia sedes, & Cancellaria totius regni. Estque hic
archiepiscopalis cathedra. Habetque sub se has vrbes episcopales, Quito, Cusco, Guamanga, Arequipa, Pax, Plata, Trugillo,
Guanuco, Chachapoa, Portus vetus, Guaiacuil, Popaian, Carchi, S. Michaelis, & S. Francisci.

Auri ditissimam inter omnes totius Orbis regiones, esse, arguunt, inter multa, haec pauca. Scribit Franciscus Xerescus in
Cusco aedes fuisse, cuius aera, parietes, & tectum, vndique aureis laminis erant inductae. Tradit Giraua incolae Auzermae
prouinciae ab imo calcaneo ad ceruicem, auro ad praecia armari: loricas, thoraces, tibialia, omnia ex auro fabricari. Idem
auctor est, circa Quito auri fodinas esse, vnde plus auri quam terra effodiatur. Qui historiam Atabalipae vltimi Ingarum
regis litteris tradidere, in eo consentiunt, eum Hispanis pro sua redemptione obtulisse tantum auri, quantum locus, quo ipse
captiuus detinebatur, capere posset. Erat hic viginti duos pedes longus, septemdecim largus: hunc implere promitte-
bat in eam altitudinem, qua ipse erecto brachio vltimo digito pertingere posset, aut si mallet (audi quoque regionis inex-
hausti argenti vim) eandem bis argento, ad summum vsque tectum replere. Hispanos quum primum hanc regionem
occupassent, equorum soleas ex auro & argento formasse, litterarum quoque monumentis constat.

Ab Ingis (quae vox regem aut supremum significat) olim haec regio gubernabatur, quorum hanc seriem apud Diegum
Fernandem inuenio. Primus fuit MANGO CAPA. Hunc Peruuiani ab homine satum negant, sed ex petra quadam,
quae circa Cuscum ostenditur, procreatum credunt. Hic ex vxore Mama Guaco filium sustulit, nomine SICHEROCA.
Patre hic bellicosior vicinos multos populos subiugauit, & imperij limites promouit. Ex Mama Cura vxore heredem reli-
quit LOCOCO PANGVE, Ingam tertium. Hic parta à patre tueri, quam nouis imperium augere, maluit. Admodum
decrepitus, duxerat vxorem Mamam Anaerque; quae illi filium & successorem produxit, quem MAYTA CAPA no-
minant. Hic Cuscum prouinciam suo regno adiecit. Ex coniuge Mama Yacchidela, filium nomine CAPAC YVPANGV
genuit, sed nihil memoria dignum fecit. Filium reliquit ex matre Mama Cagna, quem INGARVCA vocant. Sed ne-
que hic aliquid dignum relatu in vita egit, praeterquam quod matrimonio sibi copulauerat Mamam Micay: ex qua illi
multi sunt filij nati, inter quos vnus, nomine Yaguar guac inga lupangue; de quo hanc narrat historiolum: Puer trime-
stris aetate, surreptus fuit à quodam Cacique, vt eum occiderent. Inter consultandum autem an eum interimerent, nec
ne: accidit vt huic infanti lacrymando guttae ex oculis sanguineae effluerent: quod isti prodigij loco interpretantes, de eo
interficiendo superfedere. Interea temporis à quodam alio repertus, & patri restitutus, adoleuit in virum strenuum & ad-
modum militarem, ita vt sibi quamplurimos populos circumuicinos subiecerit. Coniunxitque sibi matrimonio Mamam
Chiquiam, ex qua filium primogenitum vidit VIRACOCAM, & hic illi in imperio successit, auxitque id non paruo
incremento. Post hunc regnavit PACHACOTI eius filius, natus ex coniuge Mama Yunto Cayan. Hic omnes suos praede-
cessores in re bellica anteuit, ita vt victoria superauerit plurimas gentes. Hic arcis Cusconicae prima iecit fundamenta.
Moriens reliquit post se heredem TOPA INGA YVPANGVE, filium ex vxore Mama Anabarque, qui non tantum
arcem à patre inchoatam, absoluerit, sed patris gloriae imitator aliquot regna, vt sunt Chila & Quito, vicinis ademerit, impe-
rioque suo adiunxit. Vias illas regias, toti orbi admirandas, primus strauit, ab Cusco nempe, Charcas & Chilam vsque, qui-
bus passim dispositis Chasquis (postas vocant nostrates) magnum fecit huius itineris compendium: horum enim beneficio,
centum & viginti leucarum interuallum, trium dierum spacio emeticbatur, idque (res nostris auribus stupenda) expedito
pedite. (nullum namque his regionibus iumentum, ante Hispanorum aduentum visum incolis vnquam erat.) Moriens
reliquit filios ultra centum & quinquaginta. GVAYNA CAPA autem, quem ex Mama Oclo coniuge genuerat, here-
dem constituit. Hic etsi patrem habuerit magnanimum & rebus pace togaque eximium, egregijs tamen hunc rebus
gestis, multis parasangis post se reliquit. Multo enim ulterius regni Peruuiani fines promouit. Rempubicam in meliorem
formam reduxit, legesque multas emendauit, nonnullas de integro sanxit. Duxerat vxorem Coyam Pilico Vaco; ex qua
cum nullam susciperet prolem, alias multas superinduxit, ex quibus, numero filiorum, patrem non tantum aequauerit,
sed & superauerit. Inter quos primus natus erat GVASCAR, cuius mater vocabatur Raua Oclo. Idem alium habuit no-
mine ATABALIPA. Inter hos duos fratres cum nonnihil dissidij ortum de regni administratione esset, & Atabalipa in
Cassamalea, Guascar vero in Cusco commorabatur: Atabalipa, eucto in fratrem exercitu, superior factus, eum capiti
captiuumque Cuscum perduxit, vbi & postea ab eodem interemptus, & ille postea ab Hispanis exustus fuit. Hunc finem
fortiti duo fratres. Rerum habenas accepit MANGO Inga tertius frater, (habuit enim dictus Guayna Capa plures vxores,
filiosque.) Hic moriens filium heredem instituit XAIREM TOPAM Ingam, qui duxit in vxorem Coyam Cuxi Varay
Guascaris filiam. Hic priusquam diademate imperiali coronaretur, nomen mutauit, vocauitque se MANGO CAPA
PACHVTI YVPANGVE. Sed hic vassallum se subdidit regi Philippo, tanquam eius vassallus. Hocque factum 1557.
lan. 5. ipso die trium Regum. Promisit de his Ingis, eorumque rebus gestis Petrus Cieza peculiare volumen: an dederit, ignoro.

F L O R I D A .

PARS Americae Septentrionalis haec est. Nomen Floridae, i longa, accepit, à Paschatis festo, quem Hispani Pascha Flo-
rida vocant, quod eo die ad eam primi appulerint, adinuenerintque, anno nempe salutis humani generis, duodecimo
supra sesquimillesimum. Theuetus (sui similis) scribit ita nuncupatam, quod tota viridis esset & florida. Coloniam in-
ducere in hanc regionem non semel tentarunt Galli: sed haecenus non potuerunt, inuitis Hispanis, qui eos inde toties cie-
cerunt. Gens qui eam incolit, barbara est, sordida, & inhumana. Vescitur araneis, formicis, lacertis, serpentibus, ceterisque
id genus venenatis & insectis. Ipsa regio satis est fructifera, etiam auri diues.

G V A S T E C A N .

EST haec Americae Septentrionalis regio, & Nouae Hispaniae pars. Incolae huius sunt pauperes. Circa maris litus, &
fluminum ripas, ex piscationibus vt plurimum viuunt, interius autem ex semine, mays dicto. Gens est aliis satis huma-
na. Hispani in eam duas colonias duxere. Alteram quae Panuco dicitur, à flumine praetereunte: alteram S. Iacobi à Vallibus.
Haud procul à Panuco, iuxta Tamatao opidum, mons visitur, in quo duo fontes, quorum alter picem nigerrimam effundit,
alter rubeam, sed valde feruentem.